

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

ПЕДАГОГІКА

Збірник наукових праць

Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції
науковців, аспірантів та студентів
«Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи
та соціального забезпечення»
(14 травня 2025 р.)

Луцьк 2025

*Рекомендовано до друку вченою радою
факультету педагогічної освіти та соціальної роботи
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 9 від 28 квітня 2025 року)*

Редакційна колегія:

Антонюк В. З. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки (*головний редактор*);

Чернета С. Ю. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки (*заступник головного редактора*);

Лякішева А. В. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Корпач Н. І. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки (*відповідальний секретар*).

Рецензенти:

Сидорук І. І. – доктор педагогічних наук, професор Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Мельник І. М. – кандидат педагогічних наук, доцент Волинського національного університету імені Лесі Українки;

Наукові керівники студентських тез.

Педагогіка [Текст] : зб. наук. пр. : матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи та соціального забезпечення» (14 травня 2025 р.) / за ред. В. З. Антонюка, С. Ю. Чернети та ін.. Луцьк, 2025. 188 с.

У збірнику вміщено наукові праці викладачів, аспірантів, студентів та практиків.

За зміст публікації та представлені результати дослідження відповідальність несуть автори.

УДК 37(082)

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2025

ЗМІСТ

Березюк Нійоля

Особливості соціальної адаптації підлітків у закладі загальної середньої освіти 7

Величко Ірина

Соціальний захист людей похилого віку в Україні 9

Гапончук (Нестерук) Юлія

Соціальні послуги в територіальних громадах: проблеми та перспективи ... 13

Грабовецький Віталій

Сутність та структура готовності майбутніх викладачів до організації інтерактивної навчальної взаємодії студентів 15

Герасимчук Діана

Окремі аспекти становлення та розвитку молодіжної політики в незалежній Україні 18

Глюза Софія

Особливості соціальної роботи з дітьми, позбавленими батьківського піклування 21

Гук Юлія

Профілактика адиктивної поведінки підлітків у діяльності соціального педагога у закладі освіти 23

Демидюк Діана

Генезис науково-теоретичних уявлень про феномен соціальної компетентності 26

Дригульський Антон

Збереження здоров'я учнів – пріоритетний вид діяльності педагогічних працівників у закладах загальної середньої освіти 29

Зоріло Дар`я

Актуальні проблеми (особливості) соціального забезпечення пацієнтів у реабілітаційному відділенні 33

Івасюк Ірина

Роль послуги раннього втручання у підтримці якості життя сімей, які виховують дітей з порушенням розвитку 35

Ільницький Іван

Соціальна підтримка людей похилого віку в умовах невизначеності 38

Калісь Анжеліка

Сутність, ознаки, форми психологічного насильства над дітьми в сім'ї 41

Карпин Софія

Механізми забезпечення соціального захисту населення територіальної громади 44

Кленшин Олександр

Соціальне страхування осіб з тимчасовою втратою працездатності в Україні 46

Кобиш Тетяна	
До проблеми соціального захисту людей похилого віку	49
Колесник Ольга	
Деякі аспекти підтримки ментального здоров'я підлітків	51
Копитко Тетяна	
Роль центрів життєстійкості у адаптації внутрішньо переміщених осіб у громадах	53
Кордиш Дарина	
Патронатна сім'я як об'єкт соціальної роботи	56
Корольчук Павло	
Сутність поняття «особистісний потенціал викладача»	58
Кравчук Олександр	
Емоційна стійкість підлітків як соціально-педагогічна проблема	60
Крупич Владислава	
Історія виникнення та розвитку соціальної реклами	61
Кузьміна Марія	
Соціальна ексклюзія дітей-сиріт у період війни	64
Кукушкін Василь	
Напрями діяльності фахівця із супроводу ветеранів війни та демобілізованих осіб в громаді	69
Курпіта Софія	
Життєстійкість підлітків як механізм превенції девіантної поведінки	71
Лаборешних Анастасія	
Освіта під час війни: як навчання та підтримка можуть покращити ментальне здоров'я	73
Лисицька Наталія	
Роль супервізії та коучингу в професійній діяльності практичних психологів і соціальних працівників	76
Ліщук Богдан	
Розвиток адаптаційних можливостей дітей вимушених переселенців	79
Лов'ян Анастасія	
Соціальне консультування в умовах територіальної громади	81
Лотвин Іванна	
Напрями, форми і методи соціально-педагогічної діяльності з дітьми в інклюзивному освітньому середовищі	83
Лошик Анна	
Дистантна сім'я як соціально-педагогічне явище	85
Лякішева Анна	
Залежність формування соціальної стратегії держави від викликів сьогодення	88
Мазур Олена	
Соціальний супровід військовослужбовців та членів їх сімей	89
Мазурок Софія	
Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб	92

Маківка Артур	94
Внутрішньо переміщені особи як об'єкт соціальної роботи	
Мартинюк Тетяна, Петрович Валерій, Петрович Ігор	
Специфіка діяльності тренерів (фасилітаторів) профілактичних та психоедукаційних програм	96
Марценюк Тарас	
Булінг у підлітковому середовищі як актуальна соціально-педагогічна проблема	101
Матійців Богдан	
Соціальна підтримка родин дітей з РСА під час кризових ситуацій: стратегії адаптації та допомоги	105
Мельник Оксана	
Соціально-педагогічна робота у сфері дозвілля учнівської молоді	108
Мельничук Діана	
Вікові особливості формування життєстійкості	111
Мосейчук Олександр	
Ціннісні орієнтації в структурі моральної культури сучасної студентської молоді	113
Пелих Ярослав	
Підтримка дітей, які постраждали внаслідок війни в Україні	116
Петрович Валерій, Кравчук Людмила	
Діяльність патронатної служби військової частини щодо підтримки військовослужбовців та членів їх сімей	119
Петрук Вікторія	
Кар'єрозорієнтований підхід у професійній підготовці соціальних працівників	123
Пилипчук Андрій	
Напрями соціально-педагогічної роботи з сім'ями військовослужбовців	127
Пініс Ігор	
Теоретичний аналіз сутності педагогічної взаємодії у процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти	128
Плахта Інна	
Соціальна адаптація учасників бойових дій та членів їх сімей	132
Положенцева Марія	
Роль і принципи менторської підтримки вразливих категорій здобувачів вищої освіти	134
Родіонова Вероніка	
Соціальний захист дитинства, материнства та батьківства в Україні	137
Романюк Олександр	
Соціальна підтримка безробітних у Волинській області	138
Семенюк Яна	
Цільові програми соціального захисту населення в умовах територіальної громади	140

Скриннікова Вікторія	
Формування стресостійкості підлітків у Центрі для дітей та сімей Карітас Волинь	142
Сорока Мар'яна	
Реінтеграція ветеранів та ветеранок війни до цивільного життя	145
Ставицька Анастасія	
Соціальна підтримка внутрішньо переміщених осіб	147
Степаненко Вікторія	
Специфіка використання технологічних прийомів розвитку критичного мислення у дітей молодшого шкільного віку	150
Стеренчук Іван	
Соціально-педагогічна підтримка дітей із функціональними обмеженнями в ЗЗСО в умовах воєнного стану	152
Стременовський Іван	
Об'єднані територіальні громади як інноваційні соціальні інституції	155
Сушик Наталія, Шевчук Наталія	
Сутність, ознаки, показники залежності підлітків від соціальних мереж в Інтернеті	158
Терьошин Вадим	
Соціальна робота у сфері громадського здоров'я як важливий напрям діяльності соціального працівника	162
Трохимчук Богдана	
Соціально-педагогічний супровід підлітків в інклюзивному освітньому середовищі	164
Чашук Андрій	
Інтерактивне навчання як педагогічна технологія	166
Чикун Іван	
Особливості надання соціальних послуг особам з інвалідністю в умовах воєнного стану	170
Чих Наталія	
Формування професійно-етичної культури майбутніх соціальних працівників	172
Шишোলик Дарина	
Соціальний захист дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах	175
Шкорбатюк Богдан	
Комунікативна компетентність як складова професійної підготовки юриста	178
Штефусь Діана	
Соціально-педагогічні аспекти розвитку комунікативної компетентності підлітків у соціальних мережах	181
Щира Софія	
Сутність, структура, зміст життєстійкості фахівців із соціальної роботи	183

5) соціальний захист безпритульних дітей, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;

6) соціальний захист інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів.

У сучасному суспільстві соціальний захист є однією з основних складових державної політики, що базується на історичних коренях доброчинності та підтримки. Його основна мета – це покращення якості життя населення, зокрема, осіб, які потрапили в складні життєві обставини, через надання різноманітних соціальних допомог, пільг, компенсацій та організацію реабілітаційних послуг. В Україні соціальний захист дитинства, материнства та батьківства охоплює різноманітні групи населення, включаючи малозабезпечені сім'ї, неповні та багатодітні сім'ї, дітей-сиріт, безпритульних дітей і дітей з інвалідністю. Він реалізується через систему економічних, організаційно-правових і фінансових заходів, спрямованих на забезпечення належного рівня життя та підтримку соціальних прав та гарантій для вразливих груп. Важливою складовою є також розробка уніфікованого підходу до законодавчого визначення материнства і батьківства, що сприятиме більш чіткому регулюванню соціальних відносин у цій сфері.

Джерела та література

1. Сімейний Кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text> (дата звернення 21.03.2025).

2. Бурлака О. Щодо проблеми визначення поняття й особливостей соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 11. С. 123 –128.

Олександр Романюк – студент факультету педагогічної освіти та соціальної роботи кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки **Андрій Колосок**

СОЦІАЛЬНА ПІДТРИМКА БЕЗРОБІТНИХ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Проблема безробіття у Волинській області залишається актуальною і впливає на рівень життя населення, соціальну стабільність та економічний розвиток регіону. Війна, економічні кризи та структурні зміни на ринку праці спричинили зростання безробіття, а також ускладнили процес працевлаштування для значної кількості громадян.

Особливо гостро ця проблема постала у 2024 році, коли значна частина вакансій не відповідала кваліфікації шукачів роботи. Наприклад, 60% відкритих вакансій передбачали робітничі спеціальності, тоді як 75% безробітних становили жінки, багато з яких мали вищу освіту. Це свідчить про необхідність

розширення програм професійної перекваліфікації та стимулювання самозайнятості населення. Протягом 2024 року послугами Волинського обласного центру зайнятості скористалися майже 32 000 шукачів роботи, з яких понад 23 000 мали статус безробітного. Проте лише 40% з них змогли знайти роботу за сприяння державних програм, ще 35% пройшли навчання або перекваліфікацію, а 25% продовжували шукати роботу понад шість місяців.

Для подолання безробіття в області впроваджуються різні програми підтримки. Зокрема, активно діє система професійного навчання та перекваліфікації, у рамках якої у 2024 році навчання пройшли 1 786 осіб. Основні напрями підготовки включають робітничі спеціальності, ІТ-сектор та підприємницьку діяльність. Крім того, 551 особа отримала ваучери на навчання для здобуття додаткової освіти. Також важливу роль у підтримці безробітних відіграє урядова програма «єРобота», яка передбачає надання безповоротної фінансової допомоги для відкриття власної справи. Завдяки цій ініціативі у Волинській області було подано 607 заявок, з яких ухвалено 122 позитивних рішення, що сприяло створенню 226 нових робочих місць[1].

Незважаючи на зусилля держави, боротьба з безробіттям потребує подальших стратегічних рішень. Одним із ключових напрямів є оновлення освітніх програм та адаптація їх до сучасних потреб ринку праці. Зокрема, необхідно розвивати підготовку фахівців у сфері інформаційних технологій, екологічного будівництва, агропереробки та цифрових послуг. Важливим завданням також є стимулювання малого бізнесу шляхом надання грантів, мікрокредитів та податкових пільг для підприємців-початківців. Окрему увагу слід приділити створенню робочих місць для жінок, внутрішньо переміщених осіб та людей з інвалідністю, що сприятиме їхній соціальній адаптації та економічній самостійності.

Одним із перспективних рішень є розвиток віддаленої зайнятості, що відкриває нові можливості для волинян у сфері фрилансу, онлайн-навчання, цифрового маркетингу та адміністрування. Це дозволить людям знаходити роботу без прив'язки до географічного розташування та сприятиме економічній інтеграції населення. Крім того, співпраця між державною службою зайнятості та роботодавцями має стати більш активною, щоб створювати нові робочі місця та адаптувати навчальні програми відповідно до реальних потреб ринку праці.

У подальшій перспективі особливу увагу слід приділити інтеграції Волинської області в загальнонаціональні та міжнародні ринки праці. Зокрема, розвиток програм стажування та співпраці з іноземними компаніями дозволить місцевим мешканцям отримувати необхідний досвід і конкурентні навички. Важливим кроком може стати залучення інвестицій у сферу промисловості, ІТ-технологій та зеленої енергетики, що сприятиме створенню нових робочих місць. Крім того, підтримка стартапів та інноваційних проєктів може стати потужним інструментом зниження безробіття, особливо серед молоді, яка все частіше обирає самозайнятість та підприємництво як альтернативу традиційному працевлаштуванню.

Ще одним важливим напрямом є розвиток соціального підприємництва, яке не лише створює робочі місця, а й вирішує соціальні проблеми вразливих категорій населення. Надання пільг і грантів для соціальних підприємств може стимулювати створення робочих місць для людей з інвалідністю, ветеранів війни, одиноких матерів та інших громадян, які мають труднощі з працевлаштуванням. Державні та місцеві органи влади повинні активно працювати над розширенням програм соціальної адаптації, психологічної підтримки та професійної орієнтації, що дозволить безробітним знайти нові можливості для самореалізації та фінансової незалежності.

Таким чином, вирішення проблеми безробіття у Волинській області вимагає комплексного підходу, що включає державну підтримку, реформування системи професійної підготовки, розвиток підприємництва та активізацію цифрових технологій. Лише за умови системної роботи та координації зусиль влади, бізнесу та громадськості можна досягти значного покращення ситуації та забезпечити соціальну стабільність у регіоні.

Джерела та література

1. Волинський обласний центр зайнятості. URL : <https://vol.dcz.gov.ua>
2. Колосок А. М., Мельник О. М. Соціальний захист пільгових категорій громадян. *Ввічливість. Humanitas.* 2023. № 1. С. 181-187. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.1.26>
3. Колосок А.М., Рейкін В.С. Менеджмент соціального захисту безробітних. *Ввічливість. Humanitas.* 2023. № 2, С. 210–217. DOI: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2023.2.31>
4. Рейкін В.С., Колосок А.М. Теоретичні аспекти соціального менеджменту як об'єкта дослідження. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки.* 2023. № 1 (33). С. 16-23. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-01-96-100>

Яна Семенюк – студентка факультету педагогічної освіти та соціальної роботи кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки **Андрій Колосок**

ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

У сучасних умовах соціально-економічного розвитку України питання соціального захисту населення набувають особливої важливості. Реформи в системі соціальної політики, військові дії на території країни, зростання рівня безробіття, інфляція та інші економічні фактори створюють значні виклики для місцевих громад у сфері забезпечення соціального захисту.

Велика кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО), людей з інвалідністю, пенсіонерів та інших вразливих категорій потребують належної

Наукове видання

ПЕДАГОГІКА

Збірник наукових праць

Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції науковців,
аспірантів та студентів

«Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи
та соціального забезпечення»

(14 травня 2025 р.)

Друкується в авторській редакції

Обсяг 11,04 ум. друк. арк. (електронний варіант)